

Jiří Soják:

Floristický příspěvek ke květeně okolí Vraného n. Vlt.

Okolí Vraného n. Vlt., zejména vltavské údolí a Homole, bylo často navštěvováno českými floristy pro pestrost a rozmanitost vegetace, zvyšovanou hojným vertikálním rozčleněním krajiny. Přesto se zdá, že floristický výzkum tohoto území, ležícího na přechodu od vegetace pannonské ke květeně hercynské a zahrnujícího vedle význačně xerofytních typů i některé montánní prvky (především v hlubokých vlhkých údolích), není dosud dokončen a může ještě přinést zajímavé výsledky. V následujícím se chci zmíniti o několika pozoruhodnějších rostlinách, které jsem zde v poslední době sbíral.

Polycnemum Heuffelii Lang jsem našel na pokraji staré a málo používané suché cesty v jednom z údolí ve vltavských stráních mezi Skochovicemi a žel. zastávkou Libřice. Cesta vede řídkým akátovým lesem ve stráni, exponované k jihovýchodu. Na lokalitě roste asi v 50 exemplářích. Ascherson — Graebner (Synopsis V. 1., str. 6) a Domin — Podpěra — Polívka (Klíč, str. 738) uvádějí je z Čech od Prahy, bez přesného údaje místa. V novější době nebyl tento vzácný adventivní druh z Čech vůbec udáván; Dostál (Květena ČSR, str. 450) jej uvádí jako druh, jenž se dnes v Čechách nevyskytuje. Nález dokazuje, že tato rostlina z okolí Prahy nevymizela a doposud se zde, i když vzácně, udržuje.

Hottonia palustris L. roste v malém lesním jezírku asi uprostřed trojúhelníka, tvořeného obcemi Vrané, Zvole a Březová. Jezírko má jen asi 10 m v průměru, v jarních měsících je plné vody, přes léto pomalu vysychá a ke konci léta zbývá jen malá kaluž uprostřed, která však stačí zvlhčovat okolní bahno, na němž se udržuje hustý, souvislý porost žebatky, vyplňující velkou část jezírka. Tento dnes izolovaný výskyt je pravděpodobně zbytkem a dokladem jejího původního rozšíření. Čelakovský (Resultaten 1881, str. 24; Prodrum IV., str. 832) ji uvádí nejblíže z tůňek na břehu Vltavy mezi Vraným a Skochovicemi, po této lokalitě však dříve není ani stopy, na jejím místě se rozlévá přehradní jezero, a v okolí se mně ji nepodařilo potvrdit. Dnes je z Čech udávána (Dostál: Květena ČSR, str. 1105) z Polabí, oblasti jihočeské a z Podruhoří.

Smyrniium perfoliatum L. roste též ve smíšeném lese na stráni v zadní části Zvolského údolí u Vraného. Je vidět, že se v poslední době šíří; nejblíže uváděná lokalita je na Závisti v Břežanském údolí (po prvé Čelakovský: Resultaten 1886, str. 176, 233).

Corydalis solida (L.) Sw. var. *subintegra* Casp. roste hojně mezi typickou formou ve vlhkých hájích v zadní části Zvolského údolí. Časté jsou i přechodní formy k typu.

Carduus leptoccephalus Peterm. (*C. acanthoides* × *crispus*) jsem pozoroval v pěkných intermediečních formách na loukách na břehu Vltavy mezi Jarovem a Závistí. Bastard má lodyhy a větve po *C. acanthoides* dlouze a silně ostnitě, tuhé (ale lámvé), listy pfeňosečné, ztuhla ostnitě, kdežto ke *C. crispus* se blíží listy měkčími, vespod podél žebra se širokým, pavučinatě běloplstnatým pásem a květy po 2—6 nahloučenými, stopkatými.

Verbascum ramigerum Link ap. Schrad. (*V. lychnitis* × *thapsiforme*) roste roztroušeně v údolí Vltavy a není řídkým zjevem v části od Zbraslavi k Vranému, tak se na př. vyskytuje u cesty pod Homolí, na levém břehu řeky pod osadou Strnady na více místech, u silnice u autobusové zastávky „Konstruktiva“ a na břehu až u Zbraslavi. Čelakovský (Resultaten 1881, str. 22) udává je od Závisti. Kříženec upomíná na *V. thapsiforme* především habitem, velkými, hustě po obou stranách plstnatými listy (hojně kandelábrovitě trichomy) a velkými květy se stopkami sotva zděli kalicha, na *V. lychnitis* poukazuje kratičce nebo až nezřetelně sbíhavými listy, bohatým rozvětvením květenství a zejména všemi tyčinkami bíle huňatými a skoro stejně dlouhými.

Verbascum Schiedeanum Koch (*V. lychnitis* × *nigrum*) — dosti hojně roztroušeno mezi Vraným a Závistí, především podél železniční trati a na druhém břehu řeky podle silnice, v rozmanitých formách. [Často se zde také vyskytuje podobné *V. nigrum* f. *parisiense* Wirtg.

(= var. *ramosissimum* Čelak.), odlišné na př. již v listech. Listy křížence nejsou dole srdčité, spodní bývají v krátký řápek zvolna zúžené, horní přisedlé, na spodní straně krátce a hustě šedoplstnaté.]

Verbascum ambiguum Lej. (*V. nigrum* × *thapsiiforme*) — vzácnější míšenec, roste dosti řídko jen na levém břehu Vltavy mezi Zbraslaví a Vraným; v různých, často i habitem značně odehýlných formách. Jsou to rostliny většinou vytrvalé, často větvené, buď intermediární nebo silným oděním listů (obyčejně nesrdčitých) a velkými květy (25—28—35 mm v průměru) s krátkými stopkami se blížíci *V. thapsiiforme*. Zajímavé jsou tyčinky; dolní jsou vždy delší (6—9 mm dlouhé), uprostřed fialově huňaté, pod prašníky lysé, prašníky ledvinité, po jedné straně poněkud sbíhající po nitce. Horní tyčinky bývají kratší (5—6 mm dlouhé), uprostřed fialově huňaté, pod prašníky a zejména po jejich stranách dlouze a hustě bělovltnaté.

Potentilla subrubens Borb. [*P. arenaria* Borkh. × *heptaphylla* L. ssp. *rubens* (Cr.) Hegi] roste roztroušeně na Homoli mezi rodiči, obzvláště v akátovém hájku na hlinitém pahorku za stožárem elektrického vedení.

Potentilla subcinerea Borb. (*arenaria* × *verna*) je rozšířena společně s mateřskými druhy na okrajích vysokých vltavských teras a na více místech na vrcholu Homole.

Phegopteris Robertiana (Hoffm.) A. Br. roste na stráni mezi Homolí a Vraným, na silně vyprahlé balvanité ssuti algonkických břidlic, spolu s *P. dryopteris*, ačkoliv oba druhy mají značně odehýlné nároky na pedologické a ekologické vlastnosti stanoviště.

Androsace elongata L. se vyskytuje porůznu na výslunné stráni na lesní světlině ve Zvolském údolí.

Moneses uniflora (L.) Gray roste dosti vzácně ve vlhkém borovém lese mezi Vraným a Březovou.

Konečně bych se rád zmínil o *Nymphoides peltata* Kuntze, kterou jsem sbíral hojně kvetoucí v letech 1951—1953 nedaleko odtud na Zbraslaví, a to v tůních za zbraslavským zámkem. Roku 1954 jsem ji nezastihl v květu, naleziště bylo poškozeno jarní povodní.

Další práce, věnované k šedesátinám akademika S. Práta, budou otištěny v příštím čísle Preslie.

Upozornění odběratelům!

Upozorňujeme odběratele tohoto časopisu, že i v roce 1956 bude rozšiřován jako dosud, t. j. Nakladatelstvím Československé akademie věd. Není proto třeba, aby odběratelé posílali NČSAV zvláštní objednávku na ročník 1956. V případě, že nebudou chtít tento časopis odebírat v r. 1956, prosíme, aby tuto skutečnost ihned sdělili administraci časopisů Nakladatelství Československé akademie věd.

Vydává Československá botanická společnost v Nakladatelství Čs. akademie věd, Vodičkova 40 Praha II. Redakce: Benátská 2, Praha II, tel. 233949, 232851. Administrace: Nakladatelství Čs. akademie věd, Lazarská 8, Praha II, telefon 227127. Novinové výplatné povoleno Okreskovým poštovním úřadem Praha 022, j. zn. 313/1. 135. - Ře - 52. Účet Státní banky československé čís. 38-161-0087, číslo směrovací 0152-4. Dohledací poštovní úřad Praha 022. Tisknou a expedují: Pražské tiskárny, n. p., provozovna 04, Sámova 12, Praha XIII. Cena 8,— Kčs. Vyšlo dne 28. prosince 1955. — A-21536